

Vorbereiding overgangsfase: epidemie naar endemie – v2 – aangevuld met opmerkingen uit het DOC

Aanpak voor oplevingen van de epidemie

Aanleiding

- In de bestrijding van COVID-19 hanteert het kabinet vier doelstellingen: (1) een acceptabele belastbaarheid van de zorg, (2) het beschermen van kwetsbare mensen in de samenleving, (3) zicht houden op en inzicht hebben in de verspreiding van het virus en (4) het sociaal-maatschappelijk perspectief gericht op beperken van economische en maatschappelijke schade op korte termijn, aandacht voor structurele maatschappelijke en economische schade en voorkomen dat de lasten onevenredig neerslaan bij bepaalde groepen.
- Met de dalende cijfers enerzijds en de sterk stijgende vaccinatiegraad anderzijds, komt het bereiken van de eerste twee doelstellingen in zicht. Tegelijkertijd is voor het komende najaar een reëel scenario, zoals door OMT geschetst, dat oplevingen zullen plaatsvinden. De mate waarin een opleving zal plaatsvinden is afhankelijk van de volgende bepalende risicofactoren:
 - o Transmissieremming door vaccinatie;
 - o Mutaties die zich onttrekken aan vaccinatie;
 - o Afname antistoffen na vaccinatie en/of doorgemaakte infectie;
 - o Hoogte en homogeniteit van de vaccinatiegraad;
 - o Introductie vanuit het buitenland door terugkerende reizigers.
- Het kabinet wil alles in het werk stellen om een (gedeeltelijke) sluiting van de samenleving te voorkomen.
- Dat doen we allereerst door intensieve 1) monitoring, 2) testen en traceren en 3) vaccineren. Daarnaast zullen we alles in het werk stellen om mogelijke oplevingen, die lokaal plaatsvinden of geconcentreerd in een deel van de samenleving, zoals bijvoorbeeld binnen een bedrijf of bij jongeren, zo snel mogelijk te bestrijden met inzet van 4) maatregelen. Zie ook bijlage. We moeten ook rekening houden met een opleving die zich snel over een groot deel of het hele land zich verspreidt. Dan kunnen landelijke maatregelen noodzakelijk zijn.
- Daarvoor moet een goed instrumentarium klaar staan, zodat het kabinet snel en adequaat kan handelen in samenwerking met GGD-en en Veiligheidsregio's. Dit geeft het OMT ook aan in het 116^e en 117^e advies.
- In brief van 18 juni jl. is toegezegd te reflecteren op de afgelopen periode, en te kijken wat de geleerde lessen betekenen voor de routekaart en de corona-aanpak en de Kamer hierover in september te informeren.

Advies

- Instemmen met beschreven opzet en proces om te komen tot verschillende strategieën en daarbij een concrete aanpak voor de aankomende periode (najaar/winterperiode) in geval een opleving van het virus Covid-19 of nieuwe variant zich voordoet.

Opzet

Om te bepalen wat nodig is voor een aanpak dit najaar in geval een opleving van het virus zich voordoet, is het voorstel om ons voor te bereiden op de volgende scenario's:

- a. Beheersbare oplevingen (*Hoge vaccinatiegraad. Vaccinatie beschermt gevaccineerden in hoge mate tegen ernstig ziek worden en ziekenhuisopnames. De besmettelijke deltavariant wordt het dominante virus in Nederland.*).
- b. Een zware opleving (*Hoge vaccinatiegraad. Deltavariant is dominant. Virus gaat rond in de 20% niet beschermde wat leidt tot ziekenhuisopnames en sterfte.*).
- c. Een zeer zware opleving (*Een nieuwe variant die de bescherming die de bescherming door vaccinatie of eerder doorgemaakte infectie doorbreekt. Een grote groep wordt ernstig ziek of moet worden opgenomen in het ziekenhuis.*).

Bij het operationaliseren van een handelingsperspectief houden we rekening met fundamentele onzekerheid langs twee lijnen:

- a. Naar alle waarschijnlijkheid weten we pas met vertraging in welk van de scenario's we terecht komen bij een opleving.
- b. We weten van te voren weinig over de *duur* van de crisis die op ons af komt.

Hierbij zal op brede integrale wijze gekeken worden naar de afgelopen periode en wat de geleerde lessen betekenen voor een aanpak in de aankomende periode met aandacht voor: epidemiologische situatie, effectiviteit, kennis en ervaring over inzet van maatregelen en naleving daarvan, sociaal maatschappelijke (en economische) effecten, en beschikbare instrumenten. We onderzoeken verschillende strategieën, en wegen deze langs de lijn van de vier corona beleidsdoelen. Dit stelt de politiek in staat om een integrale weging te maken van de verschillende strategieën. Zo is er een strategie om weinig maatregelen te nemen en te accommoderen; een strategie om waarin de balans gezocht wordt tussen het openen van de samenleving en het tegengaan van de virusverspreiding en daarmee te mitigeren; en een strategie om door middel via een harde en korte lockdown het virus zo snel mogelijk de kop in te drukken en daarmee streng te controleren.

Bij de uitwerking zal de volgende informatie in ieder geval betrokken worden:

- Modelleren van OMT/RIVM met daarbij aandacht voor:
 - o Welke oplevingen, in omvang en geografisch, kunnen in de komende periode worden verwacht voor beide scenario's als er geen aanvullende maatregelen worden getroffen?
 - o Welke indicatoren geven aan de hand van welke grenswaarden in de aankomende periode met toenemende vaccinatiegraad de meest adequate indicatie voor een opleving?
 - o Om de samenleving zo min mogelijk te belasten met bestrijden van het virus bij mogelijke oplevingen, welke (lokale danwel nationale) maatregelen zijn dan nodig, rekening houdend met een mogelijk gewijzigde virusverspreiding als gevolg van vaccinatiegraad in groot gedeelte van de bevolking.
- Effect op uitgestelde zorg en inhaalcapaciteit: welk niveau aan IC-capaciteit t.b.v. Covid-19 is acceptabel, hoeveel zorg zijn we bereid uit te stellen?
- Wat zijn sociaal, maatschappelijk en economisch de maatregelen die de minst negatieve gevolgen hebben en maatregelen met de meeste negatieve gevolgen? Welke maatregelen zouden vanuit dit oogpunt – als mogelijk – voorkomen moeten worden met het oog op de vierde doelstelling?
- Inzicht in de bestaande dijkbewaking om een opleving te signaleren en voorkomen: monitoring (*early warning*), testen en traceren, vaccineren en inzet van maatregelen.
- Wat zijn de lessen over gedrag van de bevolking en de mogelijkheden om deze te beïnvloeden.
- Internationale voorbeelden en ervaringen.
- Resultaten uit de eerdere werkgroep onder leiding van DGSC-19.

Gedurende de zomer worden een aantal sessies op SG/DG en directeuren-niveau georganiseerd, o.l.v. externe begeleiding, om te komen tot een aanpak voor de komende periode. NCTV en VWS zullen deze werkstructuur leiden. Ministeries leveren capaciteit en deze leden van de werkgroep schrijven actief mee in een interbestuurlijke werkstructuur die hiertoe zo snel mogelijk wordt opgericht en die rapporteert aan DOC/ACC. Hieronder wordt de planning en doelstelling per sessie weergegeven. Daarvoor is Rijksbrede betrokkenheid van belang om gezamenlijk stappen te zetten richting de volgende fase in de bestrijding van Covid-19. Ook worden betrokken:

- Adviezen van OMT, Gedragsunit en planbureaus,
- Veiligheidsregio's en gemeenten,
- Uitkomsten van Rondetafelgesprekken met experts (afgelopen jaar en aankomende zomer),
- Ervaringen en kennis uit het buitenland.

Week 28/6	DOC en ACC Opzet en doel bespreken herzien
Week 5/7	1^e Interdepartementale SG/DG- en directeursessie <i>Doel: kennis delen en ophalen mede op basis van presentaties vanuit diverse invalshoeken, inventarisatie van de eerste ideeën.</i>
Periode medio juli, begin augustus	2-3 directeursessies <i>Doel: overzicht bieden van opgedane kennis en ideeën, eerste schets van hoofdlijnen en uitvragen welke zaken nog missen.</i>
Week 9/8	2^e Interdepartementale SG/DG- en directeursessie <i>Doel: bespreken voorstel voor 1^e contouren aanpak voor het najaar</i>
Week 23/8	ACC en MCC <i>Voorstel aanpak voor het najaar ter bespreking</i>
Week 30/8	ACC en MCC <i>Voorstel aanpak voor het najaar ter besluitvorming + verzending Kamer</i>

Bijlage: inzet om oplevingen te voorkomen en bestrijden

Overgangsfase Q3 en Q4: epidemie naar endemie				
Bepalende risicofactoren 1. Transmissieremming door vaccinatie 2. Mutaties die zich onttrekken aan vaccinatie 3. Afname antistoffen 4. Hoogte en homogeniteit van de vaccinatiegraad 5. Introductie vanuit het buitenland door terugkerende reizigers	Spoor 1: Monitoring Doelen: Zicht houden op het virus en de verspreiding ervan.	Acties: Q3 en Q4 2021 <ul style="list-style-type: none"> Kiemsurveillance Rioolwatermonitoring 	<ul style="list-style-type: none"> Niveleelstations Dashboard 	
	Spoor 2: Testen en traceren Doelen: 1. Opsporing en bestrijding van het virus	Acties: Q3 en Q4 2021 <ul style="list-style-type: none"> Basistestcapaciteit met opschalingmogelijkheid, bijv. risicogericht grootschalig testen Laagdrempelige en mobiele testfaciliteiten Reizen Risicogericht testen onderwijs 	<ul style="list-style-type: none"> Bron- en contactonderzoek (Coronamelcer) Voldoende PCR kiemsurveillance Zelftesten 	
	2. Openhouden samenleving	Acties: Q3 en Q4 2021 <ul style="list-style-type: none"> Vaccinatiebooster, besluit 12-17 jarigen, gerichte benadering doelgroepen Jaarlijkse vaccinatiestrategie voor middellange termijn Vaccinatieportefeuille 2022-2023: aankoop en productie vaccins 		
	Spoor 3: Vaccineren Doelen: Een zo hoog en homogeen mogelijke vaccinatiegraad.			
	Spoor 4: Maatregelen Doel: contact beperken, mate waarin afh. van episiituatie en vaccinatiegraad			Bron: Isolatie, thuisblijven en testen bij klachten, quarantaine huisgenoten en andere nauwe contacten, BCC, coronamelcer. Basis: handen wassen, geen handen schudden, in elleboog hoesten Opschaling solar/hardening routekaart Collectief: vermijd drukte, werk thuis 1.5 m afstand, mondmaskers, toegangsbewijzen, groepsgrootte (max bezoekers thuis, binnen/buiten), evt. evenementen afgelasten/beperken, locaties sluiten/beperken (placeren, reserveren, gezondheidscheck), evt. scholen/kinderopvang. Reizen: <ul style="list-style-type: none"> Quarantaineplicht en testplicht Vliegeverboden en inreisverboden Digital Covid Certificate
Afh. van: test- en vaccinatiebereidheid, gedrag en communicatie		Afh. van: naleving, gedrag en communicatie		

In stap 4 en vervolgstap gelden:
 - Bronmaatregelen
 - Basisregels
 - Testen voor toegang